

Hvem mobber?

Forskning viser at de som mobber har en del felles personlighetstrekk. Mobbing er også ofte et gruppefenomen, med spesielle kjennetegn.

Disse punktene må sees på som hovedtendenser. Likevel er det sannsynlig at en aktiv mobber har ett eller vanligvis flere av følgende generelle kjennetegn:

- En mer positiv holdning til vold enn elever flest.
- En sterk trang til å dominere og undertrykke andre elever, til å hevde seg med makt og trusler og til å få viljen sin.
- Hvis de er gutter er de ofte fysisk sterkere enn sine kamerater og særlig mobbeofrene.
- Er ofte hissige, impulsive og med lav toleranse for hindringer og utsettelse (frustrasjoner).
- Har vanskelig for å underordne seg regler.
- Virker tøffe og viser liten medfølelse med elever som blir mobbet.
- Er ofte aggressive også mot voksne, både lærere og foreldre.
- De er flinke til å snakke seg ut av vanskelige situasjoner.

Det blir ofte antatt at mobbere er usikre og engstelige under den tøffe overflaten. Forskning har imidlertid ikke gitt noen som helst støtte for denne oppfatningen. Mobberne kjennetegnes enten av uvanlig lite angst og usikkerhet, eller så er de omtrent som gjennomsnittet. Selvfølelsen er også omtrent gjennomsnittlig eller forholdsvis positiv.

Det er stor variasjon i mobbernes popularitet. Noen er populære, andre upopulære og mange er middels populære. En mobber har ofte en gruppe på to- tre kamerater rundt seg som gir ham eller henne støtte, og som ofte deltar i mobbingen. Mobbernes popularitet minker dog på høyere klassetrinn og ligger lavere enn gjennomsnittet i for eksempel 9. klasse. Men de når ikke samme lave popularitetsnivå som mobbeofrene.

Gruppemekanismer

Mobbing er også ofte et gruppefenomen, med spesielle kjennetegn. Dette betyr at det finnes en del barn og unge som iblant kan delta i mobbingen, men som vanligvis ikke selv tar initiativet - de kan kalles passive mobbere eller medløpere. Gruppen av passive mobbere er ganske blandet i sin sammensetning og kan også omfatte usikre og engstelige elever.

Noen av de mekanismene som kan være virksomme i gruppemobbing er følgende:

- **Sosial smitte.** Visse elever kan bli påvirket til å delta i mobbingen hvis den som leder plagingen, er en de beundrer. De som "blir smittet", er gjerne barn/ unge som selv er litt usikre og som kan ønske å hevde seg.
- **Svekking av normale sperrer mot aggressive tendenser.** Hvis verken lærere eller medelever prøver å hindre mobbingen, blir mobberne belønnet gjennom sin "seier" over offeret. Dette kan bidra til å svekke mer "nøytrale" elevers sperrer mot aggressive tendenser og medføre at de selv begynner å ta del i mobbingen.
- **Redusert følelse av individuelt ansvar.** Det er godt kjent fra sosialpsykologien at en person føler mindre ansvar og har mindre skyldfølelse hvis det er flere som deltar i en negativ aktivitet som for eksempel mobbing. Dermed kan vanligvis hyggelige, men kanskje lettpåvirkelige elever iblant være med på mobbingen uten større betenkeligheter.
- **Gradvise forandringer i oppfatningen av mobbeofferet.** Gjennom de stadige angrepene og nedsettende kommentarene blir offeret etter hvert oppfattet som en temmelig verdiløs person som "nesten tigger om juling". Dette er med på å redusere skyldfølelsen hos dem som deltar i mobbingen, og kan også være en delforklaring på hvorfor medelever vanligvis ikke prøver å stoppe plagingen av offeret.

Dan Olweus er professor i psykologi ved Universitet i Bergen. Han har forsket på mobbing i mer enn 20 år og betraktes som grunnleggeren av dette forskningsområdet. Olweus er hovedkilde for fakta basert kunnskap i våre artikler om mobbing. Les mer om forskeren [[her](#)].

Nye artikler som kommer de neste ukene:

- Hva kan foreldrene gjøre?
- Hvordan oppdage mobbing?

Les mer om mobbing:

- Hva er mobbing og hvem mobbes? [[her](#)] – Forldrepulsen®
- Manifest mot mobbing [[her](#)] – Forldrepulsen®
- Digital mobbing [[her](#)]– Forldrepulsen®
- Mobbing blant barn og unge [[her](#)] - Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet.

Kilder: Dan Oweus, Udir, FUG, Helsedirektoratet, -Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet. Tilrettelagt av infoREGI